

ÇANAKKALE SAVAŞLARI'NDA JANDARMA BİRLİKLERİ

Adnan TÜRKELİ*

Giriş

1915 yılından bu yana Çanakkale Savaşları hakkında çok şey söylenmiş ve yazılmıştır. Aradan geçen 87 yılda, Çanakkale'yi acaba yeterince öğrenebildik ve öğretebildik mi? İşte bugün, Çanakkale'nin bilinmeyenlerinden birisi olan "Çanakkale Savaşlarında Jandarma Birliklerimiz" konusunu ele aldık.

Türkler tarih boyunca milli bir hayata, inzibat ve asayiş işlerini esaslı bir şekilde düzene koymak sayesinde kavuşmuştur. Bu sayede kurdukları devletlerin devamlılık süreci taşıdığı da bir gerçektir. Asker bir millet olan Türklerde, İnzibat Tarihini askeri tarihten ayırt kabul etmek mümkün değildir.

Varolduğundan bugüne kadar Jandarma, her dönemde emniyet ve asayişin daha iyi sağlanması maksadıyla, içerisinde bulunduğu dönemin koşullarına göre yeniden yapılandırılmış, Tazimatla birlikte teşkilatlanmış, günümüze kadar geçen süreç içerisinde de günün koşullarına göre büyük değişimlere uğramıştır.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin ayrılmaz bir parçası olan Jandarmanın barıştaki görevi, yurdumuzun genel emniyet ve asayişini sağlamaktır. Genel emniyet ve asayiş demek, bir ülke topraklarında yaşayanların halinden memnun, geleceğinden emin olması demektir. Bu görevini İç İşleri Bakanlığına bağlı olarak yürüten Jandarma, yurdun büyük bölümüne yayılan teşkilat ağı sayesinde her dönemde devletin gözü, eli, kolu ve ayağı olmuştur.

Savaşta Jandarma

Jandarma savaşta ise, Türk Silahlı Kuvvetleri emrine girer ve kendisine verilen sefer görev emrine göre hareket eder. Aynı düşünceden hareketle, Ağustos 1914 'te seferberliğin ilanı ile da, ülkenin dört bir tarafında açılan cephelerde, ordunun nasıl kullanılması gerektiğini belirlemiş, genel emniyet ve asayişten sorumlu olan Sabit Jandarma Birliklerinden tasarruf edilen personel ile Seyyar Jandarma Birlikleri kurulmuştur.¹ Seyyar Jandarma Birlikleri, genelde Kara Ordusu içerisinde Piyade Alaylarının 4 üncü Taburlarını oluşturduğu gibi, bazıları Piyade Alayları gibi, bazıları da tabur seviyesinde müstakil olarak görev yapmışlardır.

* Jandarma Yarbay

¹ Hüseyin Işık, I. Dünya Savaşında Seyyar Jandarma Birlikleri, Jandarma basımevi Müdürlüğü, Ankara 1999. s.VI

Çanakkale Sancağında ise; seferberlik talimatı gereği Çanakkale, Bursa ve Balıkesir illerimizin Sabit Jandarma Birlikleri ile ikmal erlerinden² teşkil edilen Seyyar Jandarma Alayları Ağustos 1914'te, teşkilatlanmalarını müteakip derhal kıyı gözetleme ve koruma görevine başlamışlardır. Aynı şekilde teşkil edilen Beyoğlu Seyyar Jandarma Alayı da başta eğitim olmak üzere eksikliklerini tamamlayarak Ocak 1915'te sefer görev bölgesi olan Çanakkale'ye deniz yoluyla intikalini müteakip, Anadolu tarafında Erenköy³ bölgesinde çadırılı ordugaha geçmiştir.

Böylelikle Çanakkale Bölgesinde Ocak 1915'ten itibaren, üç Seyyar Jandarma Alayı konuşlanmış, ancak Bursa Seyyar Jandarma Alay karargahının lâğv edilmesi üzerine, Gelibolu ve Bursa Seyyar Jandarma Taburları bölgede buldukları süre içerisinde, müstakil olarak görev yapmışlardır. Aynı dönemde Kara Ordusunca seferberlik talimatı gereği bölgeye sevk edilen Piyade Tümenleri de sorumluluk bölgelerine ulaşmış, tüm birlikler Çanakkale Boğazı'na yapılacak olası düşman saldırılarına karşı gereken hazırlıklara başlamışlardır.

Çanakkale ve Balıkesir Seyyar Jandarma Taburları (Çanakkale Seyyar Jandarma Alayı) ile Beyoğlu ve İstanbul Seyyar Jandarma Taburları (Beyoğlu Seyyar Jandarma Alayı) Anadolu Yakasında, Bursa ve Gelibolu Seyyar Jandarma Taburları ise Gelibolu Yarımadası'nda, kıyıların örtme, gözetleme ve korunmasıyla görevlendirilmişlerdir. Bu altı Seyyar Jandarma Taburu Çanakkale'deki bu görevlerine, zaman zaman sorumluluk bölgeleri değişse de, İtilaf Devletlerinin Gelibolu'dan çekilmesinden sonra da devam etmişlerdir.⁴

Çanakkale Cephesinde bu üç Seyyar Jandarma Alayından başka Jandarma Birlikleri de görev yapmıştır. Kara Ordusuna mensup Piyade Alayları kuruluşunda seferde teşkil edilen Seyyar Jandarma Taburları da bulunmaktaydı. Bu jandarma birlikleri, gerek başlangıçta, gerekse hareketinin seyrine göre takviye amacıyla diğer cephelerden veya bölgelerden Çanakkale'ye kaydırılan birlikler içerisinde görev almışlardır. Bunlardan birisi de; 20 nci Piyade Tümeni emrindeki Menemen'de bulunan Ankara Seyyar Jandarma Alayı⁵ olarak da anılan 62 inci Piyade Alayı'dır. 17 Ekim 1915'te Çanakkale'de 41 inci Piyade Alayının sorumluluk bölgesini devralarak, Arıburnu - Seddülbahir cephesinin sol kanadında Kerevizdere'de savunma görevi almış, 22 ve 25 Kasım 1915'te düşman taarruzları

² İkmal Eri: Seferberlik talimatı gereği, yedeklik döneminde olup, silah altına alınan erata verilen isim.

³ Bugünkü ismi İntepe'dir.

⁴ Birinci Dünya Harbi V. Cilt Çanakkale Cephesi Harekatı İnci, 2inci, 3üncü Kitapların Özetlenmiş Tarihi (Haziran 1914- 9 Ocak 1916), T.C. Genelkurmay Başkanlığı, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1997, s.273.

⁵ Hüseyin Işık, Çanakkale ve İstiklal Savaşında Türk Jandarması, J.Gn. K. Basımevi, Ankara 1974, s.3

karşısında mevzilerini kahramanca savunmuş ve düşman taarruzlarını geri atmıştır. Ancak bu savaşlarda, bu alaydan 70 er şehit olurken 130 er de yaralanmıştır.

Seyyar Jandarma Alay Ve Taburlarının Faaliyetleri Çanakkale Seyyar Jandarma Alayı

Bölgede hemen göreve başlayan Çanakkale Seyyar Jandarma Alayı'nın Çanakkale ve Balıkesir Seyyar Jandarma Taburları Anadolu tarafında, Asya grubuna bağlı olarak kıyıların örtme, gözetleme ve korunmasına görevlendirilmiştir. Bu taburlar, savaş süresince ve İtilaf Devletleri çekildikten sonra da, zaman zaman sorumluluk bölgeleri değişse de, Kum Burnu'ndan - Akçay İskelesine kadar olan bölgede görev yapmışlardır. Her ne kadar cephe savaşına katılmasalar da, örtme birlikleri⁶ olarak kıyı başında görev yaptıklarından, savaşın başından sonuna kadar bitmek bilmeyen düşman bombardımanı altında, muharebe stresini başından sonuna kadar yaşatmışlardır. Ancak kayda değer muharebe zayıflatmaları olmamıştır.

Beyoğlu Seyyar Jandarma Alayı

Beyoğlu ve İstanbul Seyyar Jandarma Taburları ile teşkil edilen Beyoğlu Seyyar Jandarma Alayı, Ocak 1915'te Çanakkale'ye intikalini müteakip 9 uncu Tümen ihtiyati olmuştur. Boğazın İtilaf donanması tarafından zorlanması ile birlikte, her iki taburu ile Anadolu tarafında merkezden itibaren kıyıların örtme, gözetleme ve korunmasına görevlendirilmiştir. Başlangıçta Erenköy'de konuşlanan Alay karargahı daha sonra Çanakkale merkezine taşınmıştır.

Beyoğlu Seyyar Jandarma Taburu

Çanakkale'ye intikali müteakip Erenköy'de konuşlanan tabur, çok kısa bir süre sonra Çanakkale'ye gelerek bir bölüğü ile Çanakkale şehir merkezinin disiplinini sağlarken, diğer bölüklerine de Nara Burnu ile Tuzla koyu arasındaki bölgenin sorumluluğu verilmiştir. Beyoğlu Seyyar Jandarma taburu daha sonra Menderes nehri ağzı ile Karantina⁷ arasındaki bölgenin sorumluluğunu ve bu bölgedeki topların korunmasını üstlendi. Harekat sırasında gelişen duruma göre, aynı bölgede taburun sorumluluk alanında zaman zaman bazı değişiklikler olmuştur.

Beyoğlu Seyyar Jandarma Taburu, 13 Mart 1916'da sorumluluk bölgesini İstanbul Seyyar Jandarma Taburu'na terk ederek iki bölüğü ile Çanakkale şehir

⁶ Örtme Birlikleri: Hareket halinde bulunan veya duran bir kuvvetin cephesinde, yanından veya gerisinden oldukça uzakta harekatta bulunan ve taktik bakımdan kendi kendine yeterli, b.r emniyet kuvvetidir

⁷ Bugünkü ismi Güzelyalı'dır.

merkezinin güvenliğini sağlarken, diğer iki bölümü ile Rumeli yakasında Kerevizdere - Soğanlıdere arasında görev almıştır. Bu konumu 13 Aralık 1916'ya kadar devam etmiş, daha sonraki tarihlerde taburun tüm bölükleri Erenköy ve İntepe'de toplanmış, 20 Eylül 1917'ye kadar da durumunda bir değişiklik olmamıştır.

İstanbul Seyyar Jandarma Taburu

İstanbul Seyyar Jandarma Taburu, 13 Ocak 1915'den 4 Nisan 1915'e kadar kendisine ayrılan bölgede kıyı gözetlemesi, tahkimat⁸ ve eğitim yapmış, Anadolu yakasına yerleştirilmiş topların korunması görevini de sürdürmüştür. Tabur, 25 Nisan Kara Çıkartması'ndan hemen önce 6 Nisan 1915'te, Gelibolu Yarımadası'na Salim Bey çiftliği ile Tenker Tepe'deki Obüs ve havan bataryalarının korumasına görevlendirilmiştir.⁹

7 inci Tümen emrinde Kirte Savaşlarına katılan İstanbul Seyyar Jandarma Taburu, Özellikle 4 Mayıs 1915'te¹⁰ Hisarlık Sırtları'na taarruz edecek mürettep birliğinin içinde ver alarak, yiğitçe savaşmış ve taarruzun başarısında önemli rol oynadığından bütün komutanların takdirini kazanmış, ancak bu savaşlarda toplam 21 şehit, 54 yaralı ve 8 kayıp vermiştir.¹¹ Tabur, 2 Ocak 1916'da tekrar Anadolu tarafına geçerek Erenköy'de yapılan modern hizmet binalarına yerleşmiştir.

İstanbul Seyyar Jandarma Taburu savaş sonrası Çanakkale Bölgesinde tehdit oluşturan asker kaçakları ve eşkiyalara karşı, özellikle Çanakkale - Lapseki arasında kalan bölgede başlatılan takip hareketinde görevlendirilmiş, ormanlık ve dağlık arazide aylarca devam eden takip ve çatışmalar, başkent İstanbul'un genel emniyet ve asayişinden sorumlu olan taburun, asli görevine dönmesini geciktirmiştir.¹²

Bursa Seyyar Jandarma Taburu

Bu tabur, Ağustos 1914'te Gelibolu'ya intikalini müteakip 9 ncu Tümen emrinde, Teke Burnu'ndan - Ece Limanı'na kadar olan bölgenin örtme, gözetleme ve korunmasına görevlendirilmiştir. İtilaf donanmasının boğazın zorlanmasıyla birlikte, Kara Harekatı başlayana kadar geçen süre içerisinde, Koyun Limanından

⁸ Tahkimat: siperler, siperleri birbirine bağlayan irtibat hendekleri, zeminlik olarak da adlandırılan korugan ve sığınaklar ile topçu birliklerine ait tabyaların her türlü yapım, yenileme ve tamiri işlemlerine verilen genel isimdir.

⁹ Işık, I. Dünya Savaşında Seyyar Jandarma Birlikleri, s.36, 42.

¹⁰ a.g.e., s. 37,44.

¹¹ a.g.e.,44-46, 58-60.

¹² Yüzbaşı Nurettin, T.C: Jandarma Mecmuası, Ankara 1942, S. 28, s.140. (müteakip sayılarda da devam ederek 9 bölümde yayımlanmıştır.)

Büyük Arıburnu' na kadar olan bölgede, duruma göre sorumluluk alanı daraltılarak ve genişletilerek görev yapmıştır.¹³

25 Nisan Kara çıkartması ile birlikte, 3 üncü Ordu Komutanlığından aldığı emir gereği¹⁴ Kilye'de toplanarak verilecek ikinci emri beklemiştir. Üst komutanlıklarca Seddülbahir bölgesindeki tehdidin büyüklüğü sebebiyle, taburun bu bölgede kullanılması uygun görülmüş ve böylelikle Güney Grubu emrine verilmiştir.¹⁵

27 Nisan 1915'te Hisartep'e'yi savunmakta olan Bursa Seyyar Jandarma Taburu'nun Üniformaları Fransızların Üniforması gibi mavi renkte olduğundan, Alçı tepeden ilerleyen birliklerimiz taburumuzu Fransız askerleri sanarak 300 m. mesafeden şiddetli bir ateşe tutmuş, bu erler tarafından Hisartep'e'dekilerin Türk birlik olduğunu çok geç anlaşılmış, fakat bu arada

15 - 20 er kardeş kurşunu ile hayatini kaybetmiştir.¹⁶ Bu savaşta Bursa Seyyar Jandarma Taburu'ndan 90 şehit olurken, 50 er ve bir yüzbaşı yaralanmıştır.

Bursa Seyyar Jandarma Tabur Komutanı Binbaşı Hasan Tahsin 25 Mayıs 1915'te Bölge Komutanlığına gönderdiği raporda;¹⁷ Taburunun, 12 Ağustos 1914'ten itibaren bölgede hiç dinlenmeden görev yaptığını, iki buçuk ay aralıksız düşman bombardımanı altında siperlerde çok yıprandığını ve güçsüz düştüğünü, 26 Nisan 1915'te Hisar Tepe' de yalnız başına savaştığını, yaşlı erlerden de meydana gelen taburunun daha fazla söz söylenmeyecek bir durumda bulunduğunu, artık muharebe alanının demirbaşı olduklarını, elbisesiz olan 300 ikmal erinin silah ve elbisesi de dahil olmak üzere, taburunu yeniden toparlayabilmesi için, diğer bölükleri yerinde bırakarak, uygun görülen bir yerde bir bölükle karargah kurmak ve takviye birlikler geldikten sonra da bütün taburunu geçici bir süre dinlendirmek istemiştir. Tüm zorluklara rağmen, bu tabur muharebe meydanlarında bir adım dahi geri atmamıştır. 26 Nisan 1915'te Hisartep'e'de yalnız olarak savaşmış ve 110 şehit, 280 yaralı ve 50 kayıp olmak üzere toplam 440 kişi zayıat vermiştir.¹⁸

Tabur Komutanı Hasan Tahsin'in ısrarla taburunun toparlanması ve yeniden düzenlenmesi için geri bölgeye alınmasını isteyip, bu şansı yakalamış olmasına rağmen, Haziran 1915 sonunda bu sefer Çanakkale cephesinin cehennemi muharebelerine sahne olan Anafartalar Bölgesine gönderilmiştir.¹⁹ Kendisini

¹³ Birinci Dünya Harbi V. Cilt Çanakkale Cephesi Harekatı İnci, 2inci, 3üncü Kitapların Özetlenmiş Tarihi (Haziran 1914- 9 Ocak 1916), T.C. Genelkurmay Başkanlığı, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1997, s.273.

¹⁴ Işık, I. Dünya Savaşı'nda Seyyar Jandarma Birlikleri, s.155,162.

¹⁵ a.g.e., s.155

¹⁶ Işık, a.g.e., s.167-168.

¹⁷ a.g.e. s.173-174

¹⁸ a.g.e.,s.14.

¹⁹ a.g.e.,s.176,177

destekleyen birliklerle birlikte. Anafartalar Ovası'nda düşmanın kendinden personel, silah ve teçhizat yönünden kat kat üstün olan kuvvetlerine karşılık, bizim için hayati öneme haiz olan Conkbayırı ve Kocaçimen'in ele geçirilmesine engel olmada büyük yararlılıklar göstermişlerdir. Kuzeyinde bulunan Gelibolu Jandarma Taburu ile birlikte Anafartalar Ovası'nın kilitlenmesinde çok büyük katkıda bulunmuştur. Bu taburlar, kuzeyden gelen birliklere kazandırdıkları 36 saat ile, Gelibolu Yarımadası'nın kuzeyden kuşatılarak kopartılmasına engel olmada büyük başarılar sağlamış ve Türk Milleti için hayati dönemi olan bu bölgenin elde tutulmasında çok önemli rol oynamışlardır.

Gelibolu Yarımadası'nın hem güneyinde hem de kuzeyinde, en kanlı cephelerde görev alan Bursa Seyyar Jandarma Taburu, bu savaşlarda neredeyse mevcudunun tamamını kaybetmiş, ancak görev anlayışı ile her kesimin takdirini kazanmıştır. Özellikle Binbaşı Mahmut Bey ve Yahya çavuş gibi menkıbevi kahramanların içerisinde çıktığı 26 ncı Alayın 3 üncü Taburu ile en şiddetli muharebelerin meydana geldiği Seddülbahir Bölgesi'nde büyük başarılarla omuz omuza beraber imza atmalarına rağmen, 26 ncı Alay 3 üncü Taburunun dillere destan olan kahramanlığı her fırsatta dile getirildiği halde, Bursa Seyyar Jandarma Taburu'ndan maalesef hiç söz edilmemiştir.

Çanakkale cephesinde en çok zayıt veren bu tabur, büyük yokluklar içerisinde olmasına rağmen hep en önde olmuştur. Gelibolu Seyyar Jandarma Taburu ile birlikte Anafartalar' da, gösterdikleri kahramanlıklarından dolayı, Başkomutan Vekili Enver Paşa "Anafartalar' a düşman çıktı.. On bin tüfeklisine karşılık sekiz yüzer mevcutlu Bursa ve Gelibolu Seyyar Jandarma Taburları düşmanı durdurdular. Gerçi bu Taburlar eridi. Fakat vatanın kalpgahı emindir."²⁰ sözleriyle ifade etmiştir.

Gelibolu Seyyar Jandarma Taburu

Gelibolu Seyyar Jandarma Taburu, savaşın başından sonuna kadar Anafartalar Ovası ve kuzeyinde örtme ve kıyı gözetleme görevinde bulunmuş, Ağustos 1915'te Kireçtepe' de ise destanlaşmıştır. İngilizlerin Anafartalardaki birliklerimizin kuzeyinden Kocaçimen bölgesine yapmak istedikleri taarruza bu bölgedeki birliklerimize öncülük ederek engel olmuştur.

Kireçtepe 7-12 Ağustos 1915 arasında, Gelibolu Seyyar Jandarma Taburu'na mensup üç bölük tarafından savunuluyordu. Zaman geçtikçe de Türk takviyeleri savaş alanına yetişiyorlardı. İngilizler, üstün kuvvetlerle taarruz ederken, Kireçtepe' deki kuvvetlerimiz çeşitli mahrumiyetler içinde idiler ve Gelibolu Seyyar Jandarma Taburu ise hiçbir yerden takviye alamadan yalnız başına mevzilerini ölümüne savunmaktaydı. İngiliz General Ogländer, bu durumu şöyle

²⁰ Işık, a.g.e., s.VII.

anlatmıştır: "15 Ağustos 'tu bile Kireçtepe üzerindeki Türk birliklerinin telefon irtibatları yoktu. Bu yüzden öğleden son raki olaylar sırasında Kireçtepe Sırtları 'ndaki birlikler takviye kıtaları gönderilmesi haberini Wilmer 'in 4 km uzunluktaki karargahına elden göndermişlerdi. Turşun Köyü 'ndeki kıtalar derhal takviye için gönderildi ise de, muhriplerden açılan ateşlerle bu kıtalar durduruldu. Gecenin devamı süresince tepe üzerindeki binliklere hiçbir yardım yapılmadı."²¹

Cesur, gözü pek ve kudretli bir subay olan, Gelibolu Seyyar Jandarma Tabur Komutan, Yüzbaşı Kadri, takviyeler yetişinceye ve Anafartalar Savaşı sonuçlanıncaya kadar Kireçtepe Bölgesi'ni savunmuş, 15 Ağustos günü, başından yaralanarak cepheden tahliye edilmiş, 21 Ağustos günü ise Yalova'daki Sahra hastanesinde şehit olmuştur.²² Gelibolu Seyyar Jandarma taburu ise bu topraklarda; 103 şehit. 189 yaralı ve 56 kayıp vermiştir.²³

Düşman, Yüzbaşı Kadri ve Taburunu Kireçtepe 'den söküp atamamıştır. Birlik, beraberlik ve vatan sevgisiyle tek vücut olan taburun gazileri, savaş sonrası şehit olan arkadaşlarını gömdükleri yere, kullandıkları top mermilerinin boş kovanları ile bir anıt yapmışlardır. Bu anıt Çanakkale'nin ilk anıtı olmuştur. Çanakkale muharebelerini taçlandıran ve efsaneleşen

Alçıtepe ve Kocaçimen' den sonra, Kireçtepe' de tarihe silinmez izlerle yazılmıştı. Savaş sonrası, bu Jandarma Taburlarına komuta ettiğinden, onları çok iyi tanıyan Mustafa Kemal, bu ilk anıtı bizzat ziyaret ederek, anıt önünde bir de fotoğraf çektirmiştir.²⁴

Sonuç

Seferberlik talimatıyla kurulan, Seyyar Jandarma Birliklerinin kurulmasının sebebi Silahlı Kuvvetlerimizi perakende hizmetlerden kurtarmak, tüm güçlerini eğitime ve savaşa konsantre etmelerini sağlamaktı.

Bu maksatla 1914 yılında, 1 ve 5 nci kolorduların emrine 210 jandarma subayı, 6281 jandarma eri ve 6313 ikmal eri verilmiştir.²⁵ Bu rakamın hareket alanındaki mevcuda oranı yaklaşık olarak % 5 'tir. Ancak 5 nci Ordu Komutanı Liman Von Sanders'in planına göre de, düşmanı kıyıda ilk karşılayacak ve gerideki büyük kuvvetlere zaman kazandıracak olan bu birliklerdi. Kara Ordusunun bütünlüğü bozulmamış, jandarma birlikleri perakende olarak bu göreve verilmişti.

Büyük yokluklar içerisinde teşkil edilen Seyyar Jandarma Birlikleri, hareketin başından en şiddetli dönemlerine gelinceye kadar giydirilememiş, giyindirilenlerde ise bir standart sağlanamamış, kara ordusu birlikleri gibi yerleşik

²¹ Işık, a.g.e., s.220

²² Hüseyin Işık, Şehitlerimiz ve Gazilerimiz, Jandarma Basımevi, Ankara, 1995, s.8

²³ Işık, I. Dünya Savaşında Seyyar Jandarma Birlikleri, s.16.

²⁴ Bu fotoğraf için bkz. H. Işık, Şehitlerimiz ve Gazilerimiz, Jandarma Basımevi, Ankara 1995, kapak resmi

²⁵ Işık, Şehitlerimiz ve Gazilerimiz, s.III

birlikler olmadığından cephede nerede ihtiyaç varsa o tarafa gönderilerek kullanılmış, dolayısıyla komşu birlikler arasında koordinasyon kurulamamış, bu kargaşalık içerisinde kara ordumuz tarafından Fransız askeri sanılarak üzerlerine ateş açılmak suretiyle ne yazık ki, kendi askerlerimiz tarafından şehit bile edilmişlerdir. Özellikle Alman Komutanların komutasındaki karargah ve birliklerdeki plansızlık ve bunun doğal sonucu olan kara düzen komuta bu birliklerimizin erimesine özellikle sebep olmuştur.

Esas görevi emniyet ve asayişin sağlanması olan jandarmanın, büyük kısmının seferberlik talimatıyla seyyar birlikler olarak teşkilatlandırılıp ordu emrinde cephelerde kullanılması, geri bölgede yani yurt içinde emniyet ve asayişin sağlanmasında zafiyet yaratmış, cephedeki unsurları destekleyecek iç kaynakları harekete geçirecek ve taşrada devletin en önemli yaptırımcısı olduğu bilinen jandarmanın, bu dönem içerisinde etkinliğinin azalmasını neden olmuştur.

Kurtuluşa nitelikli personelinin büyük bir kısmını cephelerde kaybeder Jandarma Teşkilatının, kuruluşta yeniden organize olması uzun zaman almıştır. Milli mücadele döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra iç karışıklıklar ve isyanların en önemli sebeplerinden birisi de, Kurtuluş Savaşı'nda cephelere gönderilen jandarmalar yerine, geri bölgelerde emniyet ve asayişin sorumlu tutulmak üzere, yaşlı ve yedek personelden tamamlanan niteliksiz jandarma personeline devlet otoritesinin tesis edilememesi olmuştur.

Eğer jandarma birlikleri kendi doktrinine uygun olarak kullanılsaydı, Çanakkale'de ve dolayısıyla Kurtuluş Savaşı'nda kanaatimizce bu kadar zaman ve yetişmiş personel kaybedilmezdi. Zaten yetersiz olan ülke kaynakları daha verinde kullanılırdı.

Çanakkale Cephesi, Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte Osmanlı Ordularının Sina, Irak, Kafkasya cephelerine ilave ettiği dördüncü cephe olup, bunların en önemlisi ve en kanlı olanıdır. Büyük kayıplara rağmen, Çanakkale Savaşı Balkan Savaşı bozgununa bakıldığında Osmanlı Ordusu'nun ezikliğini üzerinden attığı, gerek ordu, gerekse milletin yarına umutla baktığı bir cephe olmuştur.

Bu bakımdan Çanakkale Zaferi, her şeyden önce hasta adam gözüyle bakılan Türk Milleti'ne yeniden benliğini kazandırması, Kurtuluş Mücadelesi'nin temeli olan milli mücadele ruhunun yaratılması açısından dünya tarihinde benzerine çok az rastlanan bir zaferdir.

THE CONTRIBUTION OF GENDARMERIE UNITS TO THE TURKISH ARMY AT GALLIPOLI

INTRODUCTION

Much has been written and said about the Gallipoli Campaign since 1915. But in the past 87 years have we learnt or been taught enough? I consider myself that more is unknown than known about what happened there. One of these unknowns is the role of the Turkish Gendarme Forces in the campaign.

The first duty of the Gendarmerie, an inseparable part of the Turkish Armed Forces, is to provide security and public order in the country in peacetime, by which we mean that citizens are content and sure of their future. The gendarmerie maintains this mission under the jurisdiction of the Ministry of Internal Affairs and in every era it is the eyes, hands, and feet of the state, being organized in units over most of the country.

THE GENDARMERIE IN WARTIME

The Gendarmerie was under the command of Turkish Armed Forces in the First World War period and acted according to orders given by the Army. With the declaration of a state of emergency in August 1914, the Mobile Gendarmerie Forces were established by using 2/3 of the existing local Gendarmerie Forces personnel. These mobile forces had the general function of serving in the Army as a battalion in an infantry regiment.

During the war, the Çanakkale, Bursa, and Beyoğlu Mobile Gendarmerie Regiments functioned in accordance with instructions given in a state of war. Every regiment had two battalions. The Çanakkale and Bursa Mobile Gendarmerie Regiments commenced duties in the war zone in August 1914 and the Beyoğlu Mobile Gendarmerie Regiment in January 1915.

In addition to these three regiments, other gendarmerie forces also functioned on the Gallipoli front. Mobile gendarmerie battalions, under the orders of infantry regiments belonging to the Army, also operated within forces which were brought to Çanakkale from other fronts or regions. One of these forces was the 62nd Infantry Regiment, also called the Ankara Mobile Gendarmerie Regiment. This regiment fought very successfully at the front, although it lost 70 soldiers killed and 130 wounded.

OPERATIONS OF MOBILE GENDARMERIE REGIMENTS AND BATTALIONS

Çanakkale Mobile Gendarmerie Battalion

This regiment, which included the Çanakkale and Karesi (Balıkesir) Mobile Gendarmerie Battalions, operated in the region from Kumburnu to Akçay on Anatolian side until the end of the war. Since it did not participate in close fighting, it did not suffer remarkable losses.

Beyoğlu Mobile Gendarmerie Regiment

This regiment, which included the Beyoğlu and İstanbul Mobile Gendarmerie Battalions, was first posted to Erenköy after its arrival in Çanakkale and become a reserve of the 9th Division. After the Allies had tried to force the Dardanelles, its function was to cover and protect the area from the Anatolian side to the coast, and its headquarters were relocated from Erenköy to the centre of Çanakkale.

In addition to covering the region between Nara Burnu and Kumkale, it also had responsibility for upholding discipline in the center of Çanakkale, providing close protection of artillery forces, and had fortification duties. Before the 25th April landings, two companies of the İstanbul Battalion operated between Kerevizdere and Soğandere. The two companies were very successful in the battles of Krithia. In these battles, however, the regiment lost 21 soldiers killed, 54 wounded and 8 missing.

Moreover, the İstanbul Mobile Gendarmerie Battalion carried out pursuit operations initiated against deserters and brigands who threatened the region while they were escaping from the front after the war, especially in mountainous region between Çanakkale and Lapseki.

Bursa Mobile Gendarmerie Battalion

This battalion was under the command of 9th Division and its function was to cover, protect and take care of the coast between Teke Burnu and Ece Limanı, after its arrival at Gallipoli in August 1914. Since it received orders from the 3rd Army Command, and because of the enormity of the threat at Seddülbahir, it passed under the command of the Southern Group at the time of the 25th April landing.

On 27th April 1915, the Bursa Mobile Gendarmerie Battalion, which was defending Hisartepe, mistook Turkish soldiers coming from the direction of Alçı Tepe for French infantry, because both sides wore blue uniforms, and therefore fired upon these soldiers from 300 metres. Unfortunately, they understood too late that these soldiers were their own men and about 15-20 Turkish soldiers died due

the misunderstanding. Although the battalion lost 5/6 of its strength in the battles for Krithia, it displayed unbelievable resistance and gained enough time for reserve forces to reach the front.

At the end of June 1915, the battalion was sent to the Anafartalar front, which was the bloodiest front of Gallipoli. Although the enemy had superior weapons, personnel and equipment, the Bursa Mobile Gendarmerie Battalion proved of great value in preventing, with supporting forces, the enemy from taking the Conkbayırı (Chunuk Bair) and Kocaçimen (Hill 971) hills, which were of critical importance to the Turks. This battalion, together with the Gallipoli Mobile Gendarmerie Battalion, gained 36 hours for the forces that were coming from the north and thus prevented the collapse of the Turkish front at Gallipoli, thereby playing an important role in saving this crucial position for the Turkish Nation.

Gallipoli Mobile Gendarme Battalion

From the beginning to the end of the war, the Gallipoli Mobile Gendarmerie Battalion was posted to cover the Anafartalar Plain and observe the coast to the north. In August 1915, it earned its place in history at Kireçtepe, with reconnaissance operations which helped to prevent the attack of British forces on Kocaçimentepe.

Between 1 and 7 August 1915, Captain Kadri, a brave and powerful officer who commanded the Gallipoli Mobile Gendarmerie Battalion, defended the Kireçtepe region until reinforcements arrived and the battles at Anafartalar ended. He was wounded in the head on 15th August however, and sent back from the front, where he died on 21st August at the field hospital at Yalova. His battalion lost 103 killed, 189 wounded and 56 missing in action due to fighting in this region.

Veterans of the unit, united by a love of their motherland and lost comrades, built a monument after the war in the place where they had buried their friends. To make this monument, they used artillery shell cases, just as they had used in the war. This became the first Gallipoli memorial. Therefore, after the legends of Alçıtepe and Kocaçimen, Kireçtepe also became a legend and took its place as an unforgettable battle in the Gallipoli story. After the war, Mustafa Kemal, who had commanded these forces and knew them well, personally visited this monument and had his photograph taken in front of it.

CONCLUSION

To sum up, the Mobile Gendarmerie Forces were established in order to save the Armed Forces from outside normal scope of duties so that they could concentrate more on training and warfare.

For this reason, a total of 210 gendarme officers, 6,281 gendarme privates and 6,313 reserve privates were taken under the command of the First and Fifth Army Corps in 1914. The number of gendarmes was about 5 percent of the population of the region they operated in. Fifth Army Commander Liman Von Sanders also planned that the first force to meet any enemy invasion on the coast would be the gendarmerie, in order to gain time for the major land forces in the rear. These duties were given to the gendarmerie in order not to spoil the unity of the main army units.

Since many gendarmerie forces were used as mobile units on the front under the orders of the War Office, a weakness occurred in general security and public order in the provinces of Anatolia, where the gendarmerie was unable to carry out its real duties, and reduced the effectiveness of the gendarmerie at this time.

Following Gallipoli, the gendarmerie also lost a great number of qualified personnel in War of Independence, and it therefore took a long time to reorganize again. In this period, one of the most important causes of internal troubles and rebellion was the loss of state authority. Instead of the qualified gendarme personnel who had been lost on the battlefield, it had to make do with unqualified personnel.

If the Gendarmerie Forces had been used in accordance with their own doctrine, we would have not have lost so much time and qualified personnel. Then the country's resources would have been used more effectively and usefully.

The Turkish Gendarmerie, just as in the past at Gallipoli, in the First World War, in the National Struggle for Independence and in the Cyprus Peace Operation, is a pioneering force in the struggle with terrorism today as well.

